

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง สปป. ลาว

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลกระทบทางสังคมของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง

ฉบับสุดท้าย

จัดทำสำหรับ:

MEGAFIRST CORPORATION BERHAD

จัดทำโดย:

บริษัท เนชั่นแนลคอนซัลติ้ง

เวียงจันทน์ สปป. ลาว

ผู้แปล: ดร.เกศรินทร์ พนารังสรรค์

แปลเมื่อ: มิถุนายน 2557

ผู้กำกับโครงการดำเนินงานแปล: กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำสงวนสิทธิ์ (Disclaimer)

เอกสารฉบับนี้แปลจากเอกสารต้นฉบับภาษาอังกฤษที่ สปป.ลาว ผู้เป็นเจ้าของโครงการดอนสะโฮงจัดส่งให้สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงเพื่อส่งต่อให้คณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทยเพื่อให้ประเทศไทยภาคีสมาชิกใช้ประกอบการให้ข้อมูล (Information Sharing) ด้านเทคนิคเกี่ยวกับโครงการ ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงการไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง ในประเทศไทยได้ทราบและเปิดโอกาสให้แสดงข้อคิดเห็นต่อโครงการตามกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า ตามระเบียบปฏิบัติการใช้น้ำตามความตกลงแม่น้ำโขง ปี ค.ศ.1995 หนึ่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั้งหมดตามที่ปรากฏในเอกสารที่แปลเป็นความเห็นของเจ้าของโครงการคือ สปป.ลาว

มิใช่เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะใดๆ ทั้งสิ้นของผู้แปลและกรมทรัพยากรน้ำ และความถูกต้องใช้ได้ (Accuracy and Validity) ของข้อมูลเอกสารต้องอ้างอิงจากเอกสารต้นฉบับภาษาอังกฤษเท่านั้น

6 ผลกระทบทางสังคมของโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง

6.1 ผลกระทบทางสังคมในช่วงระยะก่อสร้างต่อชุมชนบนเกาะ

6.1.1 ผลกระทบทางกายภาพต่อหมู่บ้านบนเกาะ

หมู่บ้านทางสะด้า บ้านหัวสะด้าและบ้านดอนสะโฮงจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง หมู่บ้านเล็ก ๆ ที่เรียกว่าบ้านทางสะโฮงและครัวเรือนหลังหนึ่งที่อยู่ชายขอบของบ้านทางสะด้ารวมเป็นสิบเอ็ดครัวเรือนจะต้องย้ายถิ่นฐานใหม่ แต่ไม่มีการย้ายถิ่นฐานครัวเรือนที่อยู่บนแผ่นดินใหญ่ ประเด็นนี้ได้รับการอภิปรายในรายละเอียดในแผนปฏิบัติการสำหรับการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่โดยทุกชุมชนจัดว่าอยู่ใกล้กิจกรรมการก่อสร้างไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

- บ้านทางสะด้าอยู่ภายใน 1.0 กิโลเมตรจากที่ตั้งของเขื่อนหลักและมีพื้นที่การเกษตรที่จะรับผลกระทบโดยตรงจากการก่อสร้างและจากการขุดลอกลำน้ำในบริเวณปลายน้ำเพื่อเป็นคลองระบายน้ำ (tailrace channel)
- บ้านหัวสะด้าอยู่ภายใน 0.3 กิโลเมตรจากจุดจุดเรือหลักและจะได้รับผลกระทบโดยตรง พื้นที่การเกษตรจะได้รับผลกระทบจากถนนสายหลัก และพื้นที่ที่ใช้มาดั้งเดิมและพื้นที่ทางวัฒนธรรมจะได้รับผลกระทบจากเขื่อนกั้นน้ำชั่วคราวที่อยู่ต้นน้ำทางทิศตะวันออกและการขุดลำน้ำ
- บ้านหัวสะโฮงอยู่ภายใน 0.5 กิโลเมตรจากจุดก่อสร้างที่จุดเรือและจะได้รับผลกระทบโดยตรง และจะได้รับผลกระทบจากเขื่อนกั้นน้ำชั่วคราวที่อยู่ต้นน้ำทางทิศตะวันตกและการขุดลำน้ำ

มีข้อเสนอให้ย้ายหมู่บ้านทางสะโฮงไปทางเหนือของที่ตั้งปัจจุบันประมาณ 1 กิโลเมตร งานถางป่าและการขุดลำน้ำจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทางเหนือของเกาะดอนสะโฮง และจะต้องมีถนนทางเข้าจากที่ตั้งเขื่อนไปยังด้านเหนือของเกาะ นอกเหนือจากถนนเข้าโครงการที่เป็นสันเขื่อนที่เกาะดอนสะด้า ในขณะที่ถนนเหล่านี้จะเป็นสินทรัพย์ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น แต่คาดว่าจะอาจมีความจำเป็นต้องแยกการจราจรที่จะเข้าไปยังหมู่บ้านกับการจราจรของโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงออกจากกันที่เกาะดอนสะด้า นอกจากนี้การเตรียมการด้านการระบายน้ำสำหรับถนนเข้าโครงการจะต้องมีการวางแผนให้เข้ากันได้กับความต้องการของชาวบ้านในท้องถิ่นที่จะระบายน้ำจากแปลงการเกษตร มิฉะนั้นปัญหาเหล่านี้จะเป็นที่มาของการร้องเรียนต่าง ๆ

การดำเนินการบรรเทาผลกระทบอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขผ่านการปรึกษาหารือกับชุมชนท้องถิ่น ได้แก่

- แหล่งน้ำประปาทั้งที่เป็นแหล่งชั่วคราวระหว่างก่อสร้างและแหล่งถาวร เพราะชาวบ้านจำนวนมากใช้ Hou Sahong เป็นแหล่งน้ำ
- การมีเสียงดังรบกวนและผลกระทบที่มีต่อกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมของวัดที่หัวสะด้าที่หันหน้าไปทาง Hou Sahong
- นโยบายเกี่ยวกับการใช้ถนนโดยประชาชนในท้องถิ่นและสัญญาณเตือนที่เหมาะสมของโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงและยานพาหนะของผู้รับเหมา และสัญญาณเตือนสาธารณะที่ถนนเข้าโครงการตามความเหมาะสม

- การจัดเตรียมและการใช้บริการสาธารณสุขฉุกเฉินของโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง และยานพาหนะสำหรับผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น

6.1.1.1 การสูญเสียการเข้าถึงที่ดินและแหล่งน้ำที่ใช้โดยหมู่บ้านบนเกาะ

โครงการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้พื้นที่ร้อยละ 5 ของพื้นที่การเกษตรบนเกาะดอนสะด้าและร้อยละ 22 บนเกาะดอนสะโฮง และประมาณร้อยละ 30 ของพื้นที่ป่าไม้บนเกาะเหล่านี้ (ตารางด้านล่าง) โดยโครงการจะต้องจ่ายค่าชดเชยสำหรับการเวนคืนที่ดินเหล่านี้ (ดูรายละเอียดที่แผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคม)

ตารางที่ 32 ที่ดินซึ่งได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานบนเกาะ

ที่ตั้งและการใช้ที่ดิน	สภาพตามธรรมชาติ - เฮกเตอร์	ที่ดินที่ได้รับผลกระทบจาก โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำ ดอนสะโฮง – เฮกเตอร์	ร้อยละ ของที่ดินที่ได้รับ ผลกระทบ
ดอนสะด้า – การเกษตร	139.9	7.1	5.1 %
- ป่าไม้/อื่น ๆ	334.1	95.1	28.5 %
- ยอดรวม	474.0	102.2	21.6 %
ดอนสะโฮง – การเกษตร	104.2	23.3	22.4 %
- ป่าไม้/อื่น ๆ	211.3	77.6	36.7 %
- ยอดรวม	315.5	100.9	32.0 %
ระบบที่ดินสองเกาะ	789.5	203.1	25.7 %
Hou Sahong – เกาะขนาดเล็ก	11.3	11.3	100 %
Hou Sahong – น้ำ	76.3	76.3	100 %
ระบบนิเวศวิทยาทั้งหมดบน เกาะ	876.5	290.7	33.2

6.1.2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อชาวบ้านบนเกาะและการบรรเทาผลกระทบ

โดยเฉลี่ยแล้ว ครัวเรือนของชุมชนบนเกาะได้รับเงินจากการประมงคิดเป็นร้อยละ 65 ของรายได้ทั้งหมด รายได้นี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะครัวเรือนเหล่านี้ไม่ได้ปลูกข้าวในปริมาณที่มากเพียงพอสำหรับการบริโภค เพราะดินบนเกาะมีคุณภาพไม่ดีและพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกและปศุสัตว์บนเกาะมีอยู่อย่างจำกัดมาก (ตารางที่ 20) ดังนั้น การที่โครงการจะเวนคืนที่ดินภาคการเกษตรและทางน้ำ (ซึ่งเป็นพื้นที่การประมง) อาจจะทำให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อชุมชนบนเกาะ

โครงการจะชดเชยให้กับครัวเรือนสำหรับที่ดินที่ถูกบังคับเวนคืนและสิทธิการประมงทั้งหมด นโยบายการชดเชยจะใช้เกณฑ์ตามลำดับ ดังนี้ แทนที่ (ในสิ่งที่เหมือนกัน), สับเปลี่ยน (ด้วยสิ่งที่คล้ายกัน) และการชำระเป็นเงินสดจะเป็นกลไกที่น่าพึงปรารถนาน้อยที่สุด กระบวนการกำหนดค่าชดเชยถูกระบุไว้ในแผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคม

การจ้างงานของคนในท้องถิ่นในระหว่างการก่อสร้างโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงเป็นสิ่งที่น่าปรารถนาเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม โครงการจำเป็นต้องรองรับแรงงานฝีมือระดับต่ำของชุมชนท้องถิ่นและยอมรับความจำเป็นที่แรงงานต้องหยุดงานตามฤดูกาลเพื่อทำการเกษตร

มีข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงานสำหรับชาวบ้านท้องถิ่นให้สูงที่สุดระหว่างขั้นตอนการออกแบบโครงการโดยละเอียด:

- จัดทำรายชื่อผู้อยู่อาศัยในครัวเรือนทั้งหมดเพื่อระบุบุคคลที่มีทักษะที่สามารถใช้ในการพัฒนาโครงการ
- รับสมัครชาวประมงที่ดีที่สุดสำหรับการทำประมงและการถ่ายโอน (และสำหรับงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประมง)
- รับสมัครลูกเรือที่มีความเชี่ยวชาญสำหรับงานด้านโลจิสติกส์และการขนส่ง โดยมองไปถึงความต่อเนื่องถึงการจ้างงาน
- ระบุคนที่มีทักษะที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมให้เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และแรงงานในไร่หรือแรงงานทั่วไป

และ

- ระบุผู้ที่มีความถนัด (มีทักษะหรือมีการศึกษา) สำหรับการจ้างงานโดยผู้รับเหมา และ/หรือการฝึกอบรมเพื่อการจ้างงานในระยะยาวในระยะดำเนินการ

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาความไม่พอใจในท้องถิ่นและสร้างความรู้สึกที่ดีต่อโครงการได้โดยการใช้นโยบายการจ้างงานที่สนับสนุนท้องถิ่นเป็นพิเศษเท่าที่จะเป็นไปได้ในทุกขั้นตอนของการพัฒนาโครงการ

มาตรการเชิงนโยบายเหล่านี้เมื่อใช้ร่วมกับการดำเนินแผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคมอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพจะป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบจากโครงการทางลบที่มีนัยสำคัญต่อสังคม

6.1.3 ผลกระทบด้านสาธารณสุข (และมาตรการบรรเทาผลกระทบ)

ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน สปป.ลาวประสบความเสี่ยงด้านสุขภาพสูงกว่าประชาชนที่อาศัยในที่อื่น ๆ ในภูมิภาคตามการประเมินตัวชี้วัดด้านสุขภาพในปัจจุบัน เช่น อัตราการตายของเด็ก อีกทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะในพื้นที่โครงการยังต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพเพิ่มเติมอันเกิดจากการที่พวกเขาอยู่ห่างจากบริการด้านสาธารณสุขบนแผ่นดินใหญ่ และจากโรคเฉพาะท้องถิ่น เช่น โรคพยาธิใบไม้ในเลือด (schistosomiasis) ซึ่งเกิดจากการสัมผัสกับน้ำในแม่น้ำ

การสำรวจสุขภาพในหมู่บ้านที่อยู่บนเกาะในพื้นที่โครงการซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงพบว่าประชาชนร้อยละ 5 เป็นโรคพยาธิใบไม้ในเลือดอันเกิดจากการติดเชื้อ *S. mekongi* และมีความถี่สูงมากในการติดเชื้อพยาธิใบไม้ในตับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง *Opisthorchis viverrini*

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำสามารถปรับปรุงสถานการณ์นี้และลดความเสี่ยงของการเกิดโรคเหล่านี้ให้กับคนในท้องถิ่นและคนงานชั่วคราวโดยดำเนินแผนบรรเทาผลกระทบตามที่ระบุไว้ในแผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคม

ในขณะเดียวกัน โครงการก็ตระหนักว่า ค่าของคนงานของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำมีแนวโน้มที่จะทำให้สถานการณ์ทางสาธารณสุขของประชาชนในท้องถิ่นเลวร้ายลง เนื่องจากความหนาแน่นของแรงงานจากภายนอกในค่ายคนงานชั่วคราว

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงวางแผนที่จะให้ความช่วยเหลือหน่วยงานสาธารณสุขระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาคเพื่อรักษาและปรับปรุงมาตรฐานสาธารณสุขที่มีอยู่ และจะดำเนินแผนงานของโครงการเองในการให้ความรู้แก่ทั้งแรงงานและประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นอันตราย และปรับปรุงมาตรฐานสุขอนามัยและคุณภาพน้ำดื่มในพื้นที่โครงการ

มาตรการบรรเทาผลกระทบ

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและมาตรการบรรเทาผลกระทบที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขค่อนข้างมีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งประกอบด้วย

- การสำรวจทางการแพทย์ของพนักงานทุกคนเพื่อเป็นเงื่อนไขของการทำงานในโครงการและการรักษาการติดเชื้อต่าง ๆ
- การควบคุมยุงซึ่งเป็นพาหะนำโรค เช่น โรคมาลาเรียและโรคไข้เลือดออกซึ่งระบาดอยู่แล้วในปัจจุบันในพื้นที่โครงการ โดยการดำเนินมาตรการแก้ไข เช่น การจัดหาหมุ้งให้กับชุมชนท้องถิ่นและค่ายคนงานทั้งหมด การฉีดพ่นยาในสถานที่ทำงานและค่ายคนงาน และแผนการตรวจสอบทั้งพาหะนำโรคและโรค
- การควบคุมการขยายพันธุ์ของยุงลาย (พาหะนำโรคไข้เลือดออก โดยการกำจัดสระน้ำนิ่งขนาดเล็กที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์)
- แผนการให้ความรู้และการรักษาเชื้อพยาธิใบไม้ในเลือด (*Schistosoma mekongi*) โดย (1) การรักษาด้วยยาสำหรับชุมชนในท้องถิ่นและคนงาน (2) การให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงจากการสัมผัสกับน้ำในแม่น้ำโดยตรง (เช่น การอาบน้ำ) (3) การสร้างสถานที่ชำระล้างและสุขาภิบาลที่เหมาะสม เพื่อจำกัดความเสี่ยงของการติดเชื้อ *S. mekongi* กลับเข้าสู่หอยทากแม่น้ำขนาดเล็กซึ่งเป็นโฮสต์ตัวกลาง (intermediate host)
- การให้ความรู้ และมีการตรวจสอบและการรักษาคนงานและชาวบ้านในท้องถิ่นที่ติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับอย่างสม่ำเสมอ (เช่น *Opisthorchis viverrini*) การใช้แผนการสร้างความรู้แก่สาธารณสุขชนเพื่อรณรงค์ให้เลิกกินปลาดิบในท้องถิ่นซึ่งมีแนวโน้มที่มีการปนเปื้อนพยาธิเหล่านี้
- การจัดให้มีแผนงานเสริมสร้างความตระหนักของชุมชนและคนงาน และให้การรักษาโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และการติดเชื้อเอชไอวี ในขณะที่อัตราการติดเชื้อเหล่านี้ยังอยู่ในระดับต่ำ คนงานชั่วคราวอาจเป็นผู้นำโรคเหล่านี้เข้ามา (รัฐบาล สปป.ลาวกำลังส่งเสริมแผนการป้องกันและควบคุมโรคดังกล่าวอย่างแข็งขัน)

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงควรร่วมมือกับที่ปรึกษาด้านการแพทย์ในการเตรียมแผนอย่างละเอียดสำหรับการดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งควรจะทำโดยการร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขประจำแขวงและอำเภอ แผนทางการแพทย์ของโครงการพัฒนา

ไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงควรจะเป็นแผนเชิงรุก และพิจารณาบทบาทที่แน่นอนของโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงและผู้รับเหมาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางสาธารณสุขและการรับมือในกรณีฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น และควรให้สิ่งที่ได้รับความสำคัญเป็นลำดับต้นในการพิจารณา ในขณะที่แผนงานดังกล่าวมักจะเชื่อมโยงกันกับแผนงานด้านความปลอดภัยในภาพรวม แต่ในกรณีนี้ การมีอยู่ของโรคระบาดพยาธิประจำท้องถิ่นในชุมชนท้องถิ่นที่อยู่บนเกาะต้องได้รับความสนใจแต่เนิ่น ๆ

โดยที่มีมาตรการบรรเทาผลกระทบเหล่านี้ รวมทั้งการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคมซึ่งจัดให้มีบริการด้านสาธารณสุขใหม่ ๆ ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจึงไม่มีนัยสำคัญและมีแนวโน้มจะเป็นผลกระทบเชิงบวก

6.1.4 ผลกระทบของการดำเนินงานบนแผ่นดินใหญ่และมาตรการบรรเทาผลกระทบ

โปรดดูส่วนที่ 5.4.8 ของการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2556

6.2 ผลกระทบทางสังคมในระยะการดำเนินงาน

6.2.1 ชุมชนบนเกาะและการประกอบอาชีพ

ชุมชนหลายชุมชนบนเกาะที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์จากการจ้างงานทั้งการทำงานในโครงการหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง การจ้างงานนี้จะมีตลอดระยะเวลาการก่อสร้างแต่จะค่อย ๆ หายไปในที่สุด ในขณะที่บางคนอาจจะได้เรียนรู้ทักษะใหม่และสามารถที่จะย้ายไปรับงานอื่นต่อไป บางคนอาจจะกลายเป็นคนว่างงานในท้องถิ่น คนจำนวนน้อยอาจจะยังคงได้รับการว่าจ้างให้ทำงานในโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง แต่โอกาสสำหรับแรงงานไม่มีฝีมือมีอยู่จำกัดในสถานีไฟฟ้าสมัยใหม่

โอกาสใหญ่ที่สุดสำหรับการจ้างงานในระยะยาวและการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่จะมาจากกรณีที่โครงการจะสร้างสะพานเชื่อมไปยังแผ่นดินใหญ่ สะพานนี้จะเปิดทางให้ชุมชนบนเกาะมีโอกาสปลูกพืชที่มีมูลค่าสูงขึ้นและมีส่วนร่วมในธุรกิจการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การพัฒนาเส้นทางเข้าถึงของยานพาหนะสู่เกาะทั้งสองโดยตรงจะส่งผลให้ที่ดินบนเกาะมีมูลค่าสูงขึ้น แผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคมให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีที่โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงจะช่วยให้ชาวบ้านบนเกาะใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุดจากถนนใหม่ได้อย่างไร

ส่วนผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นต่อการประมงและกิจกรรมการเกษตรของชุมชนบนเกาะระหว่างขั้นตอนการก่อสร้างของโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงจะยังคงมีอย่างต่อเนื่องไปถึงช่วงการดำเนินงานโครงการ ดังนั้น มาตรการบรรเทาผลกระทบที่ใช้ในขั้นตอนการก่อสร้างจะได้รับการออกแบบมาเพื่อสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพทางเลือกในระยะยาว

หนึ่งในผลกระทบหลักในระยะยาวต่อการประกอบอาชีพของชุมชนบนเกาะจะเป็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากบริการด้านการศึกษาที่ดีขึ้นบนเกาะ รวมทั้งการเข้าถึงบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุขบนแผ่นดินใหญ่ได้ง่ายขึ้น ประเด็นเหล่านี้จะกล่าวถึงต่อไปในแผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคม

6.2.2 สาธารณสุข

ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินงานนั้น ยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ถึงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนบนเกาะทั้งสองที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง โดยกว่าจะถึงเวลานั้น หน่วยงานสาธารณสุขอำเภอและแขวงคงมีการดำเนินงานตามปกติอยู่แล้ว รวมถึงมีแผนการและงบประมาณ ชุมชนจะได้รับประโยชน์จากแผนงานสาธารณสุขที่ได้ออกแบบขึ้นสำหรับระยะการก่อสร้างและจากการปรับปรุงเส้นทางเข้าถึงเกาะ

อย่างไรก็ตาม คาดว่าบริการด้านการรักษาสุขภาพและการรับมือฉุกเฉินของสถานีโรงงานไฟฟ้าที่ดำเนินงานอยู่จะลดลงและจะขึ้นอยู่กับความต้องการด้านความปลอดภัยของพนักงานโครงการ การตรวจสอบตัวชี้วัดด้านสาธารณสุขของประชาชนในชุมชนบนเกาะจะยังดำเนินต่อไปในขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อประเมินผลกระทบระยะยาวใด ๆ ที่เกิดจากโครงการ

6.3 ผลกระทบระหว่างขั้นตอนการเลิกดำเนินงาน

ดูส่วนที่ 5.6 ของการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง (การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2556)

7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุปและการประเมินผลของการประเมินผลกระทบด้านสังคม และครัวเรือนและผู้คนที่ได้รับผลกระทบ

มีเพียง 11 ครัวเรือนที่จะต้องย้ายถิ่นฐานใหม่เพื่อรองรับการดำเนินโครงการและได้มีการเตรียมแผนปฏิบัติการสำหรับการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ (RAP) ให้ครอบครัวเหล่านี้และเพื่อดูแลความเป็นอยู่ของพวกเขาในอนาคต นอกจากนี้ การดำเนินแผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคม (SMMP) ได้ถูกออกแบบมาเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (น้ำประปา การสุขภาพ การศึกษา บริการสาธารณสุข และพลังงานไฟฟ้า) ในหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรง การสร้างสะพานและถนนเข้าไปยังดอนสะดำและดอนสะโฮงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความเร็วในการขยายเครือข่ายไฟฟ้าไปยังเกาะอื่น ๆ รวมทั้ง Don Det และ Don Khon และเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเกาะเหล่านั้น รวมทั้งช่วยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัย

ผลกระทบทางสังคมของโครงการน่าจะมีผลมากที่สุดต่อชุมชนบนเกาะที่พึ่งพาการประมงเป็นรายได้และมีทรัพยากรการเกษตรจำกัด โครงการมีแผนที่จะแทนที่พื้นที่ทางการเกษตรที่เสียไปด้วยสิ่งเดียวกัน (การพัฒนาพื้นที่เกษตรใหม่นอกอ่างเก็บน้ำ) เพื่อพัฒนาระบบชลประทานที่อาศัยแรงโน้มถ่วงของโลกอย่างง่าย ๆ สำหรับทำการเกษตรเข้มข้นมากขึ้น และเพื่อส่งเสริมความหลากหลายของผลผลิตและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตด้านการเกษตรและการประมงที่มีอยู่โดยการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงด้านการขนส่งที่ดีขึ้นซึ่งจะได้รับการพัฒนาโดยโครงการในการขยายผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาดใหม่

7.2 ข้อเสนอแนะ

การประเมินผลกระทบทางสังคมระบุว่า การดำเนินการของโครงการจะมีประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อ สปป.ลาวอย่างมากและจะช่วยปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและกระตุ้นการเจริญเติบโตในแขวงจำปาศักดิ์และอำเภอโขง (Khong District) นอกจากนี้ โครงการยังอาจมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพแก่ชุมชนบนเกาะที่ได้รับผลกระทบโดยตรงมากที่สุด หากมีการทำตามคำแนะนำในรายละเอียดเพื่อหลีกเลี่ยงหรือบรรเทาผลกระทบทางลบด้านสังคมที่อาจเกิดขึ้น และขยายผลกระทบทางบวกตามที่ได้มีการแนะนำไว้ในเอกสารผนวกในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2556 ดังต่อไปนี้

- แผนปฏิบัติการสำหรับการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ (RAP 2556) ตามที่กำหนดไว้สำหรับการย้ายถิ่นที่อยู่ของชุมชน เช่น หมู่บ้านทางสะโฮงและหมู่บ้านอื่น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง
- แผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบทางสังคม (SMMP 2556) ตามที่ได้รับการทบทวนในการปรึกษาหารือกับรัฐบาล สปป.ลาว รวมถึงหน่วยงานของอำเภอโขง (Khong District) และผู้แทนของหมู่บ้านในพื้นที่โครงการ